

Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Regularnie, raz w miesiącu, pytamy Polaków o opinie na temat działalności parlamentu i prezydenta, a od marca tego roku monitorujemy również oceny funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego. W listopadzie¹ notowania parlamentu pozostają w zasadzie niezmienione, natomiast minimalnie gorsze od ubiegłomiesięcznych są oceny działalności głowy państwa, nieco pogorszył się także wizerunek TK.

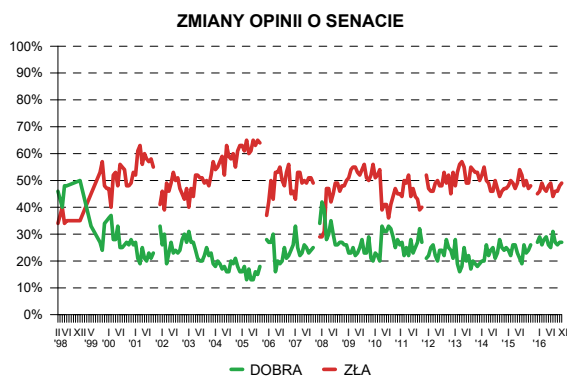
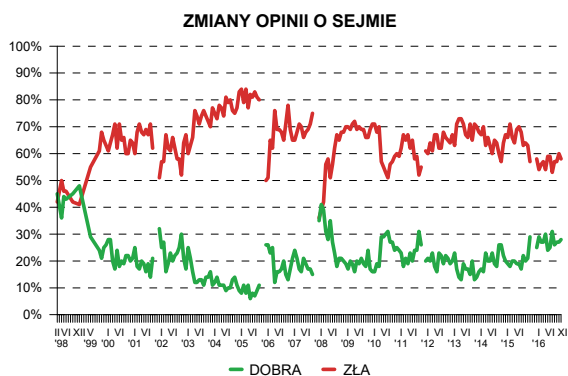
OCENY DZIAŁALNOŚCI PARLAMENTU

W ostatnich czterech miesiącach notowania obu izb parlamentu, jeśli pominąć niewielkie wahania, pozostają względnie stabilne. Od października w zasadzie nie uległy zmianie. Pozytywnie o działalności Sejmu wypowiada się obecnie ponad jedna czwarta Polaków (28%), a zbliżony odsetek (27%) dobrze ocenia funkcjonowanie Senatu. Na ogół jednak badani są niezadowoleni z jakości pracy posłów (58%) i senatorów (49%).

Tabela 1

Oceniane instytucje	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany X – XI 2016
		2015		2016											
		XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
w procentach															
Sejm	dobra	29	25	29	27	27	30	24	25	31	26	27	27	28	+1
	zła	57	58	54	56	57	54	59	59	53	57	57	60	58	-2
	Trudno powiedzieć	14	17	17	17	16	16	17	16	16	17	16	13	14	+1
Senat	dobra	26	27	29	26	28	29	26	25	31	27	26	27	27	0
	zła	48	45	46	49	47	46	48	49	44	46	46	48	49	+1
	Trudno powiedzieć	26	28	25	25	25	25	26	26	25	27	28	25	24	-1

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (318) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 4–13 listopada 2016 roku na liczącej 1019 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Negatywne opinie o działalności izby niższej przeważają w niemal wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Częściej niż przeciętnie wyrażają je mieszkańcy największych miast (liczących 500 tys. i więcej ludności), badani mający wyższe wykształcenie, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita* (2 tys. zł i więcej), nieuczestniczący w praktykach religijnych lub praktykujący sporadycznie (kilka razy w roku), identyfikujący się z lewicą lub politycznym centrum. Z kolei pozytywne opinie o pracy posłów są relatywnie częstsze wśród mieszkańców małych miast (poniżej 20 tys. ludności), respondentów uzyskujących najniższe dochody *per capita* (do 649 zł), biorących udział w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu, zwłaszcza zaś uczestniczących w nich kilka razy tygodniowo, a ponadto wśród osób o poglądach prawicowych.

Zadowoleni z działalności Sejmu stanowią większość jedynie wśród zwolenników PiS, natomiast w pozostałych elektoratach, które analizowaliśmy, przeważają głosy krytyki. Dezaprobatę najczęściej wyrażają potencjalni wyborcy Nowoczesnej i PO, rzadziej zaś badani popierający ruch Kukiz'15.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	61	25	13
Kukiz'15*	30	66	4
PO	15	81	4
Nowoczesna	3	94	3
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	19	48	33
Niezamierzający głosować	18	67	15

*Wyniki dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w próbie

OCENY DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Notowania głowy państwa z ostatnich sześciu miesięcy można uznać za stosunkowo stabilne. Od października minimalnie pogorszyły się opinie o prezydenturze Andrzeja Dudy: obecnie pozytywnie ocenia ją ponad połowa Polaków (53%, spadek o 3 punkty procentowe), natomiast negatywnie – ponad jedna trzecia (36%, wzrost o 2 punkty).

Tabela 3

Oceny działalności prezydenta	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany X – XI 2016
	2015		2016											
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
	w procentach													
Dobra	42	43	47	47	51	49	50	55	56	54	53	56	53	-3
Zła	20	40	38	38	37	37	39	36	32	34	37	34	36	+2
Trudno powiedzieć	38	17	15	15	12	14	11	9	12	12	10	10	11	+1

Sposób sprawowania urzędu prezydenta przez Andrzeja Dudę relatywnie często aprobują mieszkańcy wsi, respondenci mający wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, uzyskujący miesięczne dochody *per capita* poniżej 1000 zł, uczestniczący w praktykach religijnych przynajmniej raz w tygodniu (a zwłaszcza kilka razy w tygodniu) oraz badani identyfikujący się z prawicą. Natomiast opinie krytyczne wyrażają przede wszystkim mieszkańcy miast dużych (100 000 – 499 999 ludności) i największych (500 tys. i więcej), ankietowani najlepiej wykształceni, z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach na osobę, niepraktykujący religijnie lub rzadko uczestniczący w praktykach religijnych, deklarujący orientację lewicową lub centrową.

Pozytywne oceny obecnej prezydentury są niemal powszechne w elektoracie PiS, przeważają również wśród potencjalnych wyborców ugrupowania Pawła Kukiza. Natomiast wśród zwolenników PO oraz, zwłaszcza, Nowoczesnej dominują niezadowoleni z działalności prezydenta Andrzeja Dudy.

Tabela 4

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	94	4	2
Kukiz'15*	65	21	14
PO	27	66	7
Nowoczesna	13	79	8
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	50	28	21
Niezamierzający głosować	40	44	17

*Wyniki dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w próbie

Opinie o obecnej prezydenturze są, co zrozumiałe, silnie skorelowane z preferencjami z II tury wyborów prezydenckich. Pozytywne oceny dominują wśród ówczesnych wyborców Andrzeja Dudy, natomiast negatywne – w elektoracie Bronisława Komorowskiego. Można zauważyć, że sposób sprawowania urzędu prezydenta przez Andrzeja Dudę zyskał aprobatę około jednej piątej zwolenników jego kontrkandydata, natomiast rozczarował niemal jedną dziesiątą jego własnych wyborców.

Tabela 5

Elektoraty w II turze wyborów prezydenckich w 2015 roku	Oceny działalności prezydenta Andrzeja Dudy		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Głosujący na Andrzeja Dudę	87	9	5
Głosujący na Bronisława Komorowskiego	18	70	12
Niegłosujący	46	40	14

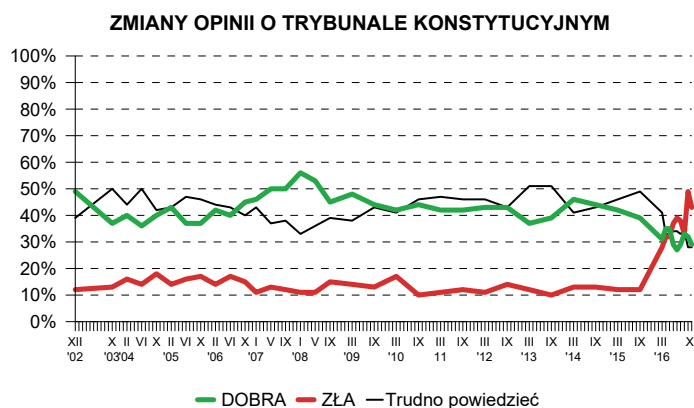
OCENY DZIAŁALNOŚCI TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

Po pogorszeniu się wizerunku Trybunału Konstytucyjnego w ubiegłym miesiącu, listopad przyniósł kolejny, choć nieco mniejszy, wzrost krytycyzmu wobec funkcjonowania tej instytucji. Obecnie jej oceny są najgorsze z dotychczas zarejestrowanych, czyli od

2002 roku. Pozytywnie o działalności TK wypowiada się dziś niespełna jedna trzecia Polaków (29%, od października spadek o 3 punkty procentowe), natomiast negatywnie – ponad dwie piąte (43%, wzrost o 3 punkty).

Tabela 6

Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań													Zmiany X – XI 2016
		2014			2015		2016								
		III	IX	III	IX	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	
		w procentach													
dobra	46	44	42	39	31	35	35	29	27	29	33	32	29	-3	
zła	13	13	12	12	28	32	32	37	39	38	33	40	43	+3	
Trudno powiedzieć	41	43	46	49	41	33	33	34	34	33	34	28	28	0	

Nastawienie do Trybunału Konstytucyjnego zależy w największym stopniu od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Pozytywnie o jego funkcjonowaniu częściej niż inni wypowiadają się badani identyfikujący się z lewicą lub centrum oraz ci, którzy określają się jako zwolennicy Nowoczesnej lub PO. Krytyce sprzyja natomiast orientacja prawicowa, a także poparcie dla PiS lub Kukiz'15.

Tabela 7

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Oceny działalności Trybunału Konstytucyjnego		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	52	32	16
PO	53	27	20
PiS	16	64	20
Kukiz'15*	29	59	13
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	17	32	50
Niezamierzający głosować	23	39	38

*Wyniki dotyczące tego elektoratu należy traktować ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w próbie

Listopad nie przyniósł istotnych zmian w ocenach działalności parlamentu i głowy państwa. Prezydentura Andrzeja Dudy odbierana jest wprawdzie nieco mniej przychylnie niż w październiku, niemniej różnice są niewielkie i nie zakłócają znacząco stabilności jej notowań w ostatnich miesiącach. W listopadzie obserwujemy kontynuację październikowego pogorszenia opinii o Trybunale Konstytucyjnym, co sprawiło, że obecnie są one rekordowo złe.

#

Opracował

Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		28	58	14	1017
Płeć	Mężczyźni	33	58	10	477
	Kobiety	24	57	19	540
Wiek	18-24 lata	28	60	12	79
	25-34	28	57	15	198
	35-44	28	60	12	191
	45-54	25	60	15	154
	55-64	27	62	12	184
	65 lat i więcej	30	50	20	211
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	49	19	404
	Miasto do 19 999	35	54	11	147
	20 000 - 99 999	22	64	13	221
	100 000 - 499 999	25	64	10	150
	500 000 i więcej mieszk.	19	73	8	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	31	47	23	202
	Zasadnicze zawodowe	29	56	15	249
	Średnie	32	58	10	310
	Wyższe	20	67	13	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	70	10	104
	Średni personel, technicy	31	54	15	34
	Pracownicy adm.-biurowi	31	52	17	67
	Pracownicy usług	21	63	16	52
	Robotnicy wykwalifikowani	35	50	15	135
	Robotnicy niewykwalifik.	28	64	9	43
	Rolnicy	33	56	11	55
	Pracujący na własny rach.	19	68	12	47
	Bezrobotni	32	51	17	40
	Emeryci	28	56	17	259
	Renciści	30	51	19	51
	Uczniowie i studenci	26	64	10	56
	Gospodynie domowe i inni	27	56	17	75
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	54	14	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	56	16	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	65	11	251
	prywatnym gosp. rolnym	34	56	10	57
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	36	48	16	132
	Od 650 zł do 999 zł	32	55	14	164
	Od 1000 zł do 1399 zł	26	57	17	150
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	61	11	159
	2000 zł i więcej	24	67	9	182
Ocena własnych war. mater.	Źle	15	58	27	94
	Średnie	27	58	16	372
	Dobre	31	57	12	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	36	11	49
	Raz w tygodniu	34	49	17	465
	1-2 razy w miesiącu	28	60	12	153
	Kilka razy w roku	18	69	14	237
	W ogóle nie uczestniczy	17	76	7	99
Poglądy polityczne	Lewica	11	83	5	191
	Centrum	22	68	10	244
	Prawica	48	41	11	305
	Trudno powiedzieć	22	49	29	269

Tabela 2

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		27	49	24	1017
Płeć	Mężczyźni	32	51	17	477
	Kobiety	23	47	30	540
Wiek	18-24 lata	27	49	24	79
	25-34	27	49	24	198
	35-44	27	52	21	191
	45-54	23	53	25	154
	55-64	28	52	20	184
	65 lat i więcej	31	39	30	211
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	43	26	404
	Miasto do 19 999	31	48	21	147
	20 000 - 99 999	23	51	25	221
	100 000 - 499 999	26	53	21	150
	500 000 i więcej mieszk.	17	60	23	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	36	34	202
	Zasadnicze zawodowe	29	51	21	249
	Średnie	31	50	19	310
	Wyższe	19	55	26	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	57	23	104
	Średni personel, technicy	27	45	27	34
	Pracownicy adm.-biurowi	31	48	22	67
	Pracownicy usług	21	52	27	52
	Robotnicy wykwalifikowani	33	46	22	135
	Robotnicy niewykwalifik.	20	59	21	43
	Rolnicy	31	47	23	55
	Pracujący na własny rach.	20	59	20	47
	Bezrobotni	38	44	18	40
	Emeryci	29	44	27	259
	Renciści	29	47	24	51
	Uczniowie i studenci	26	51	23	56
	Gospodynie domowe i inni	24	48	28	75
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	27	48	26	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	31	46	23	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	56	21	251
	prywatnym gosp. rolnym	30	47	23	57
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	35	40	24	132
	Od 650 zł do 999 zł	29	48	22	164
	Od 1000 zł do 1399 zł	29	41	30	150
	Od 1400 zł do 1999 zł	28	52	21	159
	2000 zł i więcej	24	60	17	182
Ocena własnych war. mater.	Źłe	17	49	34	94
	Średnie	26	47	27	372
	Dobre	30	50	20	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	28	26	49
	Raz w tygodniu	33	41	26	465
	1-2 razy w miesiącu	29	50	21	153
	Kilka razy w roku	16	61	22	237
	W ogóle nie uczestniczy	15	64	21	99
Poglądy polityczne	Lewica	12	73	15	191
	Centrum	24	58	19	244
	Prawica	45	33	22	305
	Trudno powiedzieć	21	41	38	269

Tabela 3

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Andrzeja Dudy?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		53	36	11	1016
Płeć	Mężczyźni	57	35	8	477
	Kobiety	49	37	14	539
Wiek	18-24 lata	54	32	14	79
	25-34	48	39	12	197
	35-44	52	39	10	190
	45-54	50	40	10	154
	55-64	57	33	10	184
	65 lat i więcej	55	33	12	212
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	23	11	402
	Miasto do 19 999	52	41	7	147
	20 000 - 99 999	45	44	12	221
	100 000 - 499 999	38	49	14	151
	500 000 i więcej mieszk.	37	50	13	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	65	23	12	202
	Zasadnicze zawodowe	61	28	11	249
	Średnie	51	39	9	311
	Wyższe	36	52	13	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	40	49	10	104
	Średni personel, technicy	48	42	10	34
	Pracownicy adm.-biurowi	46	41	13	67
	Pracownicy usług	38	45	18	52
	Robotnicy wykwalifikowani	60	32	7	135
	Robotnicy niewykwalifik.	59	35	7	41
	Rolnicy	67	26	6	55
	Pracujący na własny rach.	41	48	11	46
	Bezrobotni	69	20	11	40
	Emeryci	56	33	11	260
	Renciści	51	30	19	51
	Uczniowie i studenci	49	36	15	56
	Gospodynie domowe i inni	49	37	14	75
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	39	10	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	49	38	13	97
	sekt. pryw. poza rolnict.	46	44	10	251
	prywatnym gosp. rolnym	66	27	7	57
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	71	21	8	132
	Od 650 zł do 999 zł	60	26	14	163
	Od 1000 zł do 1399 zł	54	32	13	150
	Od 1400 zł do 1999 zł	50	40	10	159
	2000 zł i więcej	40	52	8	183
Ocena własnych war. mater.	Źłe	55	31	14	93
	Średnie	55	33	12	372
	Dobre	51	39	10	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	77	13	10	49
	Raz w tygodniu	60	28	12	464
	1-2 razy w miesiącu	54	36	10	154
	Kilka razy w roku	41	47	11	237
	W ogóle nie uczestniczy	35	58	6	99
Poglądy polityczne	Lewica	29	64	7	191
	Centrum	45	45	10	244
	Prawica	79	18	2	305
	Trudno powiedzieć	47	29	24	269

Tabela 4

		Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Trybunału Konstytucyjnego?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	43	28	1015
Płeć	Mężczyźni	33	45	23	476
	Kobiety	26	41	34	539
Wiek	18-24 lata	32	38	31	79
	25-34	31	42	27	198
	35-44	29	45	27	189
	45-54	27	44	29	154
	55-64	30	44	26	184
	65 lat i więcej	28	40	32	211
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	42	33	401
	Miasto do 19 999	35	43	22	147
	20 000 - 99 999	27	46	27	221
	100 000 - 499 999	35	41	23	151
	500 000 i więcej mieszk.	33	37	29	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	25	36	40	200
	Zasadnicze zawodowe	27	46	28	248
	Średnie	29	45	26	311
	Wyższe	35	42	23	256
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	34	47	18	104
	Średni personel, technicy	31	36	33	34
	Pracownicy adm.-biurowi	26	47	27	67
	Pracownicy usług	24	38	39	52
	Robotnicy wykwalifikowani	29	40	32	135
	Robotnicy niewykwalifik.	37	43	20	43
	Rolnicy	27	44	28	53
	Pracujący na własny rach.	41	47	12	47
	Bezrobotni	37	34	29	39
	Emeryci	27	43	31	259
	Renciści	31	35	34	51
	Uczniowie i studenci	29	41	30	56
	Gospodynie domowe i inni	20	48	33	75
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	39	27	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	32	40	29	98
	sekt. pryw. poza rolnict.	31	44	25	251
	prywatnym gosp. rolnym	22	49	29	56
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	35	37	27	131
	Od 650 zł do 999 zł	21	54	25	162
	Od 1000 zł do 1399 zł	24	45	31	150
	Od 1400 zł do 1999 zł	31	47	22	158
	2000 zł i więcej	38	41	22	183
Ocena własnych war. mater.	Źłe	25	40	35	94
	Średnie	24	42	34	370
	Dobre	33	43	24	550
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	50	28	49
	Raz w tygodniu	25	46	29	463
	1-2 razy w miesiącu	30	41	29	154
	Kilka razy w roku	34	37	30	236
	W ogóle nie uczestniczy	42	41	17	99
Poglądy polityczne	Lewica	40	40	20	191
	Centrum	36	39	25	244
	Prawica	21	57	21	303
	Trudno powiedzieć	24	31	45	269